

RAADSVOORSTEL

15R.00675

15R.00675

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 8 november 2016

Portefeuillehouder(s): B. Vermeij

Portefeuille(s): Duurzaamheid en milieu

Contactpersoon: F. Kers/R. Spoelstra

Tel.nr.: 8429

E-mailadres: kers.f@woerden.nl

Onderwerp: Duurzaamheidsprogramma 2016-2018 gemeente Oudewater

De raad besluit:

het Duurzaamheidsprogramma 2016-2018 vast te stellen

Inleiding:

In het coalitieprogramma 2014 en 2018 van Oudewater staat duurzaamheid als expliciete ambitie genoemd. Met dit programma wordt nadere invulling gegeven aan deze ambitie.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

In het Energieakkoord uit 2013 is vastgelegd dat de gemeente maatregelen treft om het energieverbruik van haar eigen organisatie en de CO2 uitstoot te verminderen. Daarnaast heeft de gemeente een stimulerende rol richting haar bedrijven en inwoners om hetzelfde te doen. Het duurzaamheidsprogramma kan gezien worden als nieuw beleid. Het is de bevoegdheid van de Gemeenteraad (artikel 108 jo. 147 Gemeentewet) om nieuw beleid vast te stellen.

Beoogd effect:

Met de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma wordt het energieverbruik van Oudewater en daarmee de CO2 uitstoot verminderd. Niet alleen richt het programma zich daarbij op de gemeentelijke organisatie, maar ook op inwoners en bedrijven. Er wordt ingezet op die onderdelen waar met een relatief geringe inspanning een relatief groot effect kan worden bereikt. Daarbij wordt ingestoken op onderdelen waarvoor het grootste draagvlak blijkt te bestaan onder een actief deel van de Oudewaterse samenleving.

Argumenten:**1.1 Het programma geeft uitvoering aan het coalitieprogramma 2014-2018**

In het coalitieprogramma wil het college voor duurzaamheid het goede voorbeeld geven en inwoners en bedrijven stimuleren tot duurzame maatregelen. Het duurzaamheidsprogramma geeft uitvoering aan deze ambitie.

1.2 Er wordt gebruik gemaakt van de energie in de samenleving van Oudewater

Met het duurzaamheidsprogramma wordt gebruik gemaakt van de energie in de samenleving van Oudewater. Initiatieven vanuit de maatschappij zijn Het Platform Duurzaam Oudewater, Fair Trade Oudewater en Energie Oudewater.

Kanttekeningen:**1.1 De gemeente en initiatieven vanuit de maatschappij kunnen ieder eigen prioriteiten stellen**

De gemeente en de initiatieven vanuit de maatschappij kunnen elk hun eigen prioriteiten stellen. Daar waar deze samen gaan worden gezamenlijk afspraken gemaakt over de planning en uitvoering.

Financiën:

De dekking is gevonden in reguliere gemeentelijke budgetten. Korthedshalve wordt verwezen naar het betreffende overzicht van de ODRU-inzet op pagina 14 van het duurzaamheidsprogramma. Uit dit overzicht blijkt ook dat de dekking voor de 85 uur zwerfafvalproject uit een gemeentelijk budget komt. Met ingang van 2017 worden deze kosten gedekt uit de NEDVANG-subsidie. De reguliere ambtelijke uren zijn niet meegenomen in het overzicht omdat deze ten laste komen van de gemeentelijke organisatie.

Daarnaast is er een aantal projecten in dit duurzaamheidsprogramma opgenomen waarvoor de benodigde capaciteit en budgetten in een apart voorstel wordt uitgewerkt. Het gaat hierbij om "Energiezuinige gemeentelijke gebouwen", "Duurzame openbare verlichting" en "Verhogen scheidingspercentage afval".

Uitvoering:

Het duurzaamheidsprogramma wordt uitgevoerd door de gemeente in samenwerking met Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), initiatieven vanuit de maatschappij en andere partijen. De planning hiervoor is op hoofdlijnen opgenomen in het programma zelf.

Communicatie:

Jaarlijks, en waar nodig tussentijds, wordt middels een raadsinformatiebrief over de stand van zaken rond de uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma gecommuniceerd.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

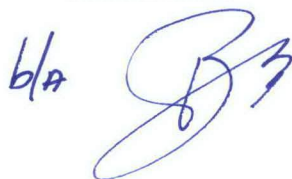
N.v.t.

Bijlagen:

- Duurzaamheidsprogramma 2016 – 2018 (15i.04631)
-

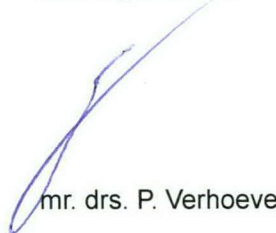
De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

bla

mr. P.E. Holtrigter

De burgemeester

mr. drs. P. Verhoeve

RAADSBESLUIT Oudewater

15R.00676

Agendapunt:

Onderwerp: Duurzaamheidsprogramma 2016-2018

De raad van de gemeente Oudewater;

gelezen het voorstel d.d. 8 november 2016 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in artikel 108 jo. 147 van de Gemeentewet;

b e s l u i t:

het Duurzaamheidsprogramma 2016-2018 vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Oudewater in zijn
openbare vergadering, gehouden op 8 december 2016

De griffier

De voorzitter

A.M. Seuters

mr. drs. P. Verhoeve

Duurzaamheid voor en door Oudewater

Duurzaamheidsprogramma 2016-2018

Opgesteld door: V. Buskens/R. Spoelstra/F. Kers

Gemeente Oudewater

Inhoudsopgave

	<i>pagina</i>
1. Inleiding	3
2. Afbakening	4
3. Initiatieven vanuit de maatschappij	5
3.1 Platform Duurzaam Oudewater	5
3.2 Fair Trade Oudewater	6
3.3 Energie Oudewater	6
4. Ambitie en kosten	7
4.1 Eigen organisatie	7
4.2 Nieuwbouw	9
4.3 Particulieren	10
4.4 Bedrijven	11
4.5 Afval	12
5. Overzicht kosten	14

1. Inleiding

In het coalitieprogramma van De Onafhankelijken en het CDA voor 2014-2018 staat het over duurzaamheid het volgende:

Wat de coalitiepartijen betreft is duurzaamheid geen zelfstandig naamwoord. Duurzaamheid moet je doen. Wij zouden graag zien dat over 4 jaar Oudewater duurzamer, groener en energievriendelijker is, dat er minder afval is en een meer duurzame lokale economie. Dat bereiken we alleen met concrete maatregelen, op Oudewaterse schaal. De mensen en bedrijven uitdagen en stimuleren en zelf als gemeente het voorbeeld geven.

Wat gaan wij doen?

Wij gaan het toepassen van duurzame energie en energiebesparing stimuleren. In gemeentelijke gebouwen gaan wij zonne-energie of een andere duurzame energievorm toepassen. Wij onderzoeken of de openbare verlichting minder en slimmer kan. Wij stellen ons tot doel dat de gemeente in 2018 een 100% duurzaam inkoopbeleid heeft. In openbare aanbestedingen benadrukken wij een duurzaamheidsparagraaf. Verder gaat het om het instellen van een permanent 'platform duurzaamheid' met bewoners en ondernemers.

Het Platform Duurzaam Oudewater (PDO) draait sinds november 2014. Hierin zijn bewoners, ondernemers en raadsleden actief. Deelnemers aan het PDO hebben meegedacht over de input van het Duurzaamheidsprogramma 2016-2018. Een aantal zaken wordt door de platform-leden belangrijk gevonden: afvalscheiding, de aanpak van zwerfafval, energiegebruik in gebouwen, het gebruik van duurzame energie en het sluiten van lokale ketens (van zowel landbouwproducten als energie).

Bij het opstellen van dit programma hebben we ons naast de input uit het coalitieprogramma en het Platform laten leiden door vragen als: Waar zit de grootste uitstoot van CO₂? En waar zit de grootste kans op verandering? Waar zit de minste weerstand / meeste energie vanuit de samenleving om iets te doen?. We hebben met andere woorden gezocht naar "laaghangend fruit".

In hoofdstuk 2 is een afbakening van het begrip duurzaamheid en de rol die de gemeente daarbij heeft opgenomen. Vervolgens gaat het in hoofdstuk 3 om initiatieven vanuit de maatschappij. In hoofdstuk 4 worden de gemeentelijke ambities uiteen gezet: eigen organisatie, nieuwbouw, particulieren, bedrijven en afval. In hoofdstuk 5 is het kostenoverzicht van de inzet vanuit de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) opgenomen.

2. Afbakening

Zoals in het coalitieprogramma staat, wil de gemeente haar bewoners en bedrijven uitdagen en stimuleren om duurzamer te handelen en daarnaast het goede voorbeeld geven.

Om invulling aan deze doelstelling te kunnen geven, is het van belang het begrip duurzaamheid goed af te bakenen. Duurzaamheid heeft een gelijke focus op sociale aspecten (people), ecologische aspecten (planet) en economische aspecten (profit). Vooral van belang is het einddoel van gelijkheid in deze drie P's in beeld te houden. Economische en sociale aspecten zijn vaak al ingebed in gemeentelijk beleid, ecologisch minder. Dit programma richt zich op de ecologische pijler met een focus op klimaat en energie, echter zonder de gelijkheid uit het oog te verliezen. Immers maatregelen die economisch niet haalbaar zijn, hebben hierbij geen kans van slagen.

De World Commission on environment and Development van de Verenigde Naties definieert het begrip “duurzame ontwikkeling” in haar rapport “Our Common Future” als volgt:

“De ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen”.

De essentie van duurzaamheid is dat beheer en ontwikkeling zodanig zijn geregeld dat bestaande structuren of processen niet principiële worden aangetast. Dit duurzaamheidsprogramma geeft hier invulling aan door het uitvoeren van projecten en het stimuleren van initiatieven. Ook de uitvoering van het programma op zichzelf is duurzaam doordat het zichzelf terugverdient. Bijvoorbeeld als het gaat om energiebesparing in eigen gebouwen en de openbare verlichting. De uitvoering hiervan zal in een later stadium door de betreffende gemeentelijk afdelingen verder worden uitgewerkt.

Bij het vormgeven van het programma is gezocht naar projecten waarvan het meeste resultaat te verwachten is, die vooral gericht zijn op het geven van het goede voorbeeld of het faciliteren van acties door het maatschappelijk middenveld en die aansluiten bij regionale projecten of andere beleidskaders.

De rol van de gemeente is hierbij in hoofdlijnen **faciliterend en stimulerend**. Vanuit haar **voorbeeldrol**, inspireert de gemeente actoren tot duurzaam gedrag en het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen. De gemeente zit als actor in het proces of initieert en levert input, verbindt partijen, behartigt lokale belangen en zet zich actief in om een blijvende en duurzame werking van het resultaat voor elkaar te krijgen.

3. Initiatieven vanuit de maatschappij

3.1 Platform Duurzaam Oudewater

Bij de inleiding is aangegeven dat in november 2014 het Platform Duurzaam Oudewater is opgericht. Hiermee wordt draagvlak voor duurzaamheid gecreëerd bij bewoners en bedrijven. Het Platform heeft een stimulerende rol gespeeld in het samenbrengen van enthousiaste burgers die het thema duurzaamheid op allerlei manieren vorm willen geven in de gemeente Oudewater.

Voorbeelden van zaken die uit het Platform zijn voortgekomen zijn: de organisatie van een duurzame markt, een share faire, winkeliers stimuleren om minder plastic tassen uit te geven, informatie richting inwoners over verduurzaming van hun huizen, een actie met scholen over afvalscheiding, ondernemers bij elkaar brengen om zo lokale (voedsel-)ketens te sluiten. In 2015 is door de werkgroep duurzame markt Oudewater een succesvolle duurzame markt georganiseerd, welke in 2016 een vervolg krijgt.

De gemeente faciliteert het Platform Duurzaam Oudewater. Hierbij gaat het om expert-inzet en het leveren van ondersteuning voor activiteiten. Daarnaast wordt er jaarlijks een werkbudget ingezet. Dit is bedoeld voor zaken als drukwerk, kraamhuur etc. die gekoppeld zijn aan de uitvoering van activiteiten. Jaarlijks vindt tussen het Platform en de gemeente overleg plaats de activiteiten en de inzet vanuit de gemeente die hiervoor nodig is.

Op dit moment zijn verschillende vrijwilligers betrokken bij individuele en zelfstandige duurzaamheidsactiviteiten, maar is er geen sprake van een brede vertegenwoordiging van inwoners en ondernemers in het Platform Duurzaam Oudewater. Voor de toekomst wordt gezocht naar een andere functie, waarbij het Platform een stimulerende en/of activerende rol vervult. Concreet wordt gedacht aan drie primaire functies voor het Platform: initiëren, verbinden en presenteren. Hierover wordt in het najaar 2016 verder gesproken.

Activiteiten in 2016 zijn:

- De duurzame markt in oktober 2016. In de binnenstad wordt een keur aan kraampjes opgesteld waar men duurzame producten kan kopen. Ook zijn er stands met informatie over energiebesparing, duurzame energie etc.
- De Share Fair die vier keer per jaar gehouden gaat worden. Op deze markt kunnen mensen zowel spullen inbrengen als kosteloos uitzoeken en meenemen. Ook halen vrijwilligers bij sportverenigingen achtergebleven kleding op. Deze kleding wordt eerst gewassen en daarna op de Share Fair aangeboden.

Platform Duurzaam Oudewater	
<i>Productomschrijving</i>	De gemeente faciliteert de duurzaamheidsactiviteiten van het Platform en onderliggende werkgroepen
<i>Deelproducten</i>	Vorbereiden van en inhoudelijke input bij bijeenkomsten Ondersteunen bij het uitwerken van acties
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Een bijdrage leveren aan een duurzaam en schoon Oudewater
<i>Kosten</i>	Jaarlijks: 40 uur expert-inzet rond overleggen 50 uur ondersteuning voor activiteiten € 5.000 werkbudget
<i>Doorlooptijd</i>	3 jaar
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Inhoudelijk meedenken, afstemmen met derden, faciliteren, communicatie.
<i>Ambtelijk opdrachtgever</i>	J. Zwaneveld/F. Kers
<i>Beleidsadviseur</i>	R. Spoelstra

3.2 Fair Trade Oudewater

In 2015 is een campagne opgestart die gericht is op het verkrijgen van het predicaat Fair Trade Gemeente Oudewater. De activiteiten worden uitgevoerd door een werkgroep. Deze werkgroep is geen rechtspersoon en zodoende niet in staat om zelfstandig op te treden als aanvrager van subsidies of andere bijdragen. Omdat meerdere leden van de werkgroep verbonden zijn aan Wereldwinkel Oudewater en deze campagne in het verlengde ligt van de doelstellingen van de Wereldwinkel, is deze gevraagd en bereid gevonden om de rol van aanvrager op zich te nemen.

De campagne maakt deel uit van een wereldwijde campagne die tot doel heeft de verkrijgbaarheid van Fair Trade producten te vergroten en de consument te stimuleren om deze producten te kopen en te gebruiken. Dat gebeurt door op lokaal niveau te werken aan het verkrijgen (en behouden) van de titel 'Fair Trade Gemeente'. Wereldwijd zijn er inmiddels duizend gemeenten verspreid over achttien landen die de titel Fair Trade Gemeente mogen dragen. Voor Oudewater houden deze in dat allereerst de gemeente zelf Fair Trade inkoop. In dit traject wordt samen opgetrokken met Woerden. Beide gemeenten vanuit één ambtelijke organisatie bediend en ook Woerden heeft zich tot doel gesteld om Fair Trade te worden. Daarnaast moeten in Oudewater:

- 1 supermarkt en 4 andere winkels verschillende Fair Trade producten verkopen,
- 1 café/restaurant Fair Trade dranken schenken en gerechten met Fair Trade ingrediënten serveren
- 1 bedrijf/kantoor/ondernemer Fair Trade producten gebruiken,
- 2 maatschappelijke organisaties (scholen, kerken, verenigingen) Fair Trade producten gebruiken.

Gezamenlijk zet de werkgroep zich ervoor in dat Oudewater zich op afzienbare termijn een Fair Trade Gemeente mag noemen. De werkgroep blijft ook daarna actief, want een gemeente moet ieder jaar opnieuw aantonen dat zij nog steeds aan de criteria voldoet.

Fair Trade Oudewater	
<i>Productomschrijving</i>	De gemeente faciliteert Fair Trade Oudewater
<i>Deelproducten</i>	Waar nodig adviseert een duurzaamheidsexpert van ODRU
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Verkrijgbaarheid van Fair Trade producten vergroten en consument stimuleren om deze producten te kopen en te gebruiken.
<i>Wettelijke grondslag</i>	n.v.t.
<i>Kosten</i>	20 uur expertinzet in 2016. 10 uur in 2017 en 2018. Inzet van evt. communicatiemiddelen wordt nog gezien.
<i>Doorlooptijd</i>	Opstarten in 2016. Vervolgens ieder jaar aantonen dat aan de criteria wordt voldaan.
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Inhoudelijk adviseren en communicatie.
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	J. Zwaneveld/F. Kers R. Spoelstra

3.3 Energie Oudewater

Energie Oudewater is gericht op duurzaam energiegebruik. Inwoners en ondernemers in Oudewater worden geholpen om de energierekening omlaag te brengen en het reduceren van de CO₂-uitstoot. Hierbij gaat het om isolerende maatregelen, energiebesparing en het opwekken van eigen energie. Er worden regelmatig activiteiten georganiseerd zoals een energiecafé om inwoners en ondernemers te informeren en inspireren.

4. Ambitie en kosten

4.1 Eigen organisatie

Als de gemeente een stimulerende kracht wil zijn en duurzaamheid als leidend principe beschouwt, zal zij zelf het goede voorbeeld moeten geven. De gemeente heeft zelf 100% invloed op de maatregelen in het kader van haar eigen duurzaamheid. De gemeenten Woerden en Oudewater worden sinds 1-1-2015 bediend vanuit één ambtelijke organisatie. Ook in Woerden heeft duurzaamheid van de eigen organisatie hoge prioriteit. Beide gemeenten kunnen hierdoor zaken samen oppakken en uitvoeren.

Ambitie

De ambities op het thema “Eigen organisatie” zijn de volgende:

- Uitvoeren van energiebesparende maatregelen aan gemeentelijke gebouwen. Hierbij wordt rekening gehouden met terugverdientijd en investering.
- Op natuurlijke momenten wordt de openbare verlichting vervangen door een zo energiezuinig mogelijk alternatief.
- 100% duurzaam inkopen in 2018 volgens de duurzaamheidscriteria die zijn afgesproken tussen VNG en rijksoverheid. Het gaat daarbij om de productgroepen die zijn vastgelegd op www.pianoo.nl;

4.1.1 Gemeentelijke gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen zijn in 2006, 2009 en 2013 al energieadviezen uitgebracht. Anders dan bij de totstandkoming van een label, wordt bij deze maatwerkrapportage getracht het werkelijk energiegebruik op een zo realistisch mogelijke wijze weer te geven. De hieruit voortvloeiende adviezen geven een reële weergave van haalbare maatregelen en investeringen. Inmiddels is een deel van de adviezen al uitgevoerd. Zo is er in het stadskantoor een nieuwe verwarmingsketel geïnstalleerd en is een gaswarmtepomp geplaatst voor airco's en verwarming. Ook is de ventilatie in het Stadhuis Visbrug vervangen door een systeem met warmte terugwinning. Sporthal De Eiber is een mooi voorbeeld van warmte terugwinnen en isolatie.

Verder worden de mogelijkheden voor duurzame energie worden bekeken. Er ligt inmiddels een plan voor zonnepanelen op het Stadskantoor. Het streven is om, net als in Woerden, per gebouw een meer-jaren-onderhoudsprogramma op te stellen, waarin energiebesparing en duurzaamheid worden meegenomen. Naast terugverdientijd en investeringskosten zal daarbij rekening gehouden worden met de bestaande onderhoudsplanning en de mogelijkheid om eventueel kosten van de besparende maatregelen door te berekenen naar de huurders van de gebouwen.

Energiezuinige gemeentelijke gebouwen	
<i>Productomschrijving</i>	De gemeente neemt energiebesparende en duurzame maatregelen mee in de onderhoudsprogramma's van de gebouwen.
<i>Deelproducten</i>	- Maatregelen opnemen in het meer-jaren-onderhoudsprogramma van de eigen gebouwen - Bijeenkomsten en advies aan gebouwenbeheerder
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Uitvoeren van alle mogelijke energiebesparende investeringen aan gemeentelijke gebouwen.
<i>Wettelijke grondslag</i>	Energielabel verplicht voor gemeentelijke gebouwen die groter zijn dan 500 m ² .
<i>Kosten</i>	Kosten energiemaatregelen komen ten laste van het vrijvallende onderhoudsbudget voorziening onderhoud gebouwen, verband houdend met de afstoot van onroerende goederen
<i>Doorlooptijd</i>	doorlopend
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Meedenken met gebouwenbeheerder
<i>Ambtelijk opdrachtgever Bouwkundig medewerker</i>	E. van de Elshout C.M. Achterberg

4.1.2 Openbare verlichting

Openbare verlichting langs gemeentelijke wegen hoort ook bij de eigen organisatie. Ook al leaset Oudewater haar verlichting van CityTec. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat er gestreefd wordt naar duurzame openbare verlichting. Er is reeds een proces in gang gezet waarbij de straatverlichting op natuurlijke momenten verduurzaamd wordt. Dit betekent dat op het moment dat de armaturen aan vervanging toe zijn, deze vervangen worden door een energiezuinig alternatief. Naast energieverbruik zal hierbij ook gekeken worden naar levensduur, onderhoud, materiaalkeuze en noodzakelijkheid.

Duurzame openbare verlichting	
<i>Productomschrijving</i>	Op natuurlijke momenten wordt de openbare verlichting vervangen door een duurzame variant.
<i>Deelproducten</i>	<ul style="list-style-type: none">- Maatregelen in het onderhoudsprogramma van de openbare verlichting.- Formuleren beleidsuitgangspunten
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Duurzame openbare verlichting, beperken lichthinder, verkeersveiligheid en sociale veiligheid.
<i>Wettelijke grondslag</i>	VNG Energieakkoord voor openbare verlichting Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL-2011)
<i>Kosten</i>	Kosten duurzame maatregelen komen ten laste van het budget openbare verlichting.
<i>Doorlooptijd</i>	Doorlopend
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Meedenken met Citytec/schrijven beleidsuitgangspunten
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	P. Holtrigter P. Trommelen

4.1.3 Duurzaam inkopen

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat Oudewater in 2018 100% duurzaam inkoop. De criteria zijn inmiddels ingebed in het inkoopproces, maar de toepassing ervan kan nog worden geoptimaliseerd. In 2016 zal ook in de gemeentelijke organisatie in Woerden meer aandacht zijn voor duurzaam inkopen. Dit vraagt een actievere houding richting inkoopers.

Duurzaam inkopen	
<i>Productomschrijving</i>	Duurzaamheid maakt een vanzelfsprekend onderdeel uit van het inkoopproces. De gemeente hanteert hierbij de landelijke inkoopcriteria.
<i>Deelproducten</i>	<ul style="list-style-type: none">- Duurzaam inkoopscen- Toelichting over / uitleg van inkoopcriteria aan inkoopers
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	De gemeente koopt in 2018 100% in volgens de duurzaam inkoopcriteria van het Rijk.
<i>Wettelijke grondslag</i>	De doelstelling 100% duurzaam in te kopen in 2015 volgt uit het convenant tussen VNG en het Rijk van eind 2007. Hiervoor heeft het rijk voor ca. 45 productgroepen duurzaamheidseisen en –wensen opgesteld.
<i>Kosten</i>	Per jaar: 10 uur voor inzet duurzaamheidsexpert bij aanbestedingen
<i>Doorlooptijd</i>	2 jaar
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Stimuleren inkoopers om criteria toe te passen
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	R. van den Hoven B. Weda

4.1.4 Elektrisch rijden

Mobiliteit is belangrijk omdat mensen zich hiermee kunnen verplaatsen, zowel qua werk als privé. Gemotoriseerd verkeer is echter een belangrijke veroorzaker van CO₂-uitstoot en daarnaast is de benodigde fossiele brandstof eindig. Ook luchtkwaliteit is hierbij een item. Het is dan ook goed om te kijken naar mogelijke duurzame alternatieven.

Langzamerhand komen er steeds meer elektrische auto in het Nederlandse straatbeeld. In 2012 is de verkoop van elektrische auto's gestart. Hoewel in absolute zin het aantal elektrische auto's nog klein is wordt wel steeds duidelijker dat elektrische varianten een serieus alternatief zijn. De ontwikkelingen op dit vlak gaan erg snel. Zo wordt de actieradius van elektrische auto's steeds groter, en gaat het laden steeds sneller. Net als in de rest van Nederland is ook in Oudewater een begin gemaakt met het aanleggen van een laadinfrastructuur. In 2015 stonden er in totaal zes oplaadpunten in de gemeente en in 2016 worden er weer twee geplaatst.

Elektrisch rijden	
<i>Productomschrijving</i>	De gemeente stimuleert duurzame mobiliteit om de drempels weg te nemen voor elektrisch rijden.
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Beoogd resultaat is het door duurzame mobiliteit terugdringen van de CO ₂ -uitstoot.
<i>Kosten</i>	Kosten worden gedekt vanuit reguliere gemeentelijk budgetten.
<i>Doorlooptijd</i>	Jaarlijks plaatsing van 2 oplaadpunten.
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	De gemeente heeft een stimulerende en faciliterende rol.
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	M. Goossens K. de Beer

4.2 Nieuwbouw

Voor nieuwbouw is aandacht voor duurzaam bouwen van groot belang, niet alleen voor het milieu maar ook voor kwaliteit van de woningen en de leefomgeving. GPR is een goed instrument om duurzaam bouwen te concretiseren en waar de gemeente al de nodige ervaringen mee heeft opgedaan.

Ambitie

- Minimaal 80% van de nieuwbouwplannen voldoet aan de ambitie van minimaal een 8,5 op het thema energie en gemiddeld een 7,5 op de overige GPR thema's.

In maart 2016 is een ambtelijke werkgroep Woerden-Oudewater van start gegaan die tot doel heeft om duurzaamheid in te bedden in ruimtelijke plannen en projecten. Er wordt ingezet op drie richtingen, te weten inspireren (onder andere door voorbeelden van andere gemeenten), het bieden van kaders en de inzet van hulpmiddelen. Het streven is erop gericht om dit traject eind 2016 af te ronden. Op grond van de uitkomsten kan de gemeente Oudewater bezien welke zaken worden ingezet.

4.2.1 Duurzaam Bouwen met GPR gebouw:

Door het beschikbaar stellen van dit instrument (via een sub-licentie aan de ontwikkelende partij) en het vaststellen van een (niet-dwingende) ambitie faciliteert en stimuleert de gemeente andere partijen om te scoren op duurzaam bouwen. Het is daarbij wel van belang om te laten zien dat het werkt. Inmiddels komen er meer berekeningen beschikbaar en doen we ervaring op met de haalbaarheid van de ambitie van 7. Deze ambitie zal door aangescherpte EPC worden bijgesteld naar 8,5 voor energie. Binnen de Omgevingsdienst regio Utrecht is een DuBo Desk opgericht waarbij de technische kennis op het dynamische gebied van duurzaam bouwen up-to-date blijft. Deze kennis wordt gedeeld met gemeenten en andere partijen.

DuBo Desk	
<i>Productomschrijving</i>	Duurzaam bouwen is een vast onderdeel in het bouwproces. De omgevingsdienst is voor zowel de gemeente als externe partijen een expertise centrum op het gebied van duurzaam bouwen.
<i>Deelproducten</i>	- Toetsen en begeleiden GPR berekeningen (incl EPC) - Vraagbaak / kennisbank op het gebied van duurzaam bouwen en mogelijkheden van extra hypotheek
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Minimaal 80% van de nieuwbouwplannen voldoet aan de ambitie van minimaal een 7,5 op alle GPR thema's, op het thema energie minimaal een 8,5
<i>Wettelijke grondslag</i>	Voor het onderdeel energie is de huidige EPC-eis gelijk aan een 8.
<i>Kosten</i>	15 uur per jaar voor controleren van EPC- en GPR berekeningen. Deze kunnen worden terugverdiend via contracten met projectontwikkelaars / woningbouwvereniging.
<i>Doorlooptijd</i>	3 jaar
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Partijen vragen om berekeningen, berekeningen controleren, ondersteunen waar nodig, kennisniveau op peil houden, kennis delen
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	J. Zwaneveld/F. Kers R. Spoelstra

4.3 Particulieren

Huishoudens maken een behoorlijk deel uitmaken van het energiegebruik, bijna 40% (bron: CO2-footprint 2010). Hoewel de gemeente hier iets minder invloed heeft, kan daardoor al gauw veel winst worden geboekt door gerichte stimuleringsmaatregelen. Circa 70% van de woningen in Oudewater betreft koopwoningen¹. Oudewater neemt met 14 andere gemeenten in Provincie Utrecht deel aan het project U-Thuis. Het doel hiervan is om particuliere woningeigenaren te stimuleren hun woning te verduurzamen. Hiervoor is subsidie ontvangen van de VNG tot en met 2016. Hiervoor is onder andere het digitale loket Bleeve ingericht en worden pilots opgezet om woningen naar energieneutraal te renoveren. Deelnemende gemeenten hebben toegezegd de activiteiten uit U-Thuis communicatief te ondersteunen. Voor Oudewater betekent dit dat er naast communicatie voor Bleeve ook actief wordt geworven voor de Duurzame Huizenroute.

Voor de woningen die in het bezit zijn van Woningbouwvereniging Oudewater (WBVO), geldt dat hierover reeds afspraken zijn gemaakt. Deze zijn geëvalueerd en zullen in 2016 worden herzien. In overleg met de woningbouwvereniging moet gezien worden wat de mogelijkheden zijn om huurders te benaderen en stimuleren om aan de slag te gaan met energie besparen. De WBVO is inmiddels goed op weg met het plaatsen van zonnepanelen op huurwoningen.

In 2016 zal een nieuwe woonvisie worden vastgesteld en op basis daarvan zullen nieuwe prestatieafspraken gemaakt worden tussen de gemeente en Woningbouwvereniging Oudewater. Duurzaamheid zal worden meegenomen in beide stukken.

Ambities

- Particuliere woningeigenaren worden gestimuleerd om hun woning energiezuinig te maken of gebruik te maken van duurzame energie. Dit doen we aan de hand van communicatie vanuit U-Thuis en de Duurzame Huizenroute.
- De WBVO informeert haar huurders actief over de mogelijkheden tot energiebesparing. Daarnaast blijft zij doorgaan met het project om zonnepanelen op huurwoningen te plaatsen en haar woningbestand duurzaam te renoveren.

¹ 2.903 koopwoningen t.o.v. 4.147 woningen totaal (2015, bron CBS)

Stimuleren particuliere woningeigenaren	
<i>Productomschrijving</i>	Communicatie richting particulieren over duurzame maatregelen aan hun woning.
<i>Deelproducten</i>	- Digitaal loket Bleeve over duurzaamheid in woningen - Communicatie rondom Duurzame Huizenroute - Overige communicatie vanuit U-Thuis
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Inwoners worden gestimuleerd om hun woning te verduurzamen.
<i>Wettelijke grondslag</i>	Energieakkoord (VNG subsidie)
<i>Kosten</i>	20 uur
<i>Doorlooptijd</i>	3 jaar
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Communicatie richting inwoners. Faciliteren van initiatieven van Platform Duurzaam Oudewater
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	J. Zwaneveld/F. Kers R. Spoelstra

4.4 Bedrijven

Ook bedrijven in de gemeente Oudewater hebben een rol als het om duurzaamheid gaat. De landelijke trend is dat steeds meer bedrijven inzien dat duurzaamheid loont. Daarnaast zijn er landelijke (fiscale) stimuleringsregelingen waar ondernemers aanspraak op kunnen maken bij bijvoorbeeld het nemen van energie besparende maatregelen of maatregelen op het gebied van milieu.

Vanuit de gemeente zijn er op dit gebied verschillende acties mogelijk richting bedrijven. Op de eerste plaats is er het regionale project, gericht op bedrijven die vergunning plichtig zijn op het gebied van milieu. Door een landelijk project in het kader van het Energieakkoord, zullen zij in de toekomst bij een "normaal" bezoek in het kader van Wet Milieubeheer ook energie-advies gaan krijgen. Daarnaast wil Oudewater in het kader van het beperken van zwerfafval inzetten op minder uitgifte van plastic tassen door winkeliers. Dit wordt meegenomen in thema Afval.

Ambitie

- In het handhavingstraject van de ODRU wordt aandacht besteed aan energie, waarbij ondernemers energieadvies krijgen van de handhavingsspecteur.

4.4.1 Energieadvies in de handhaving

Vanuit het Energieakkoord hebben de gemeenten in de regio subsidie aangevraagd om energieadvies mee te nemen in de handhaving. Dit project is gericht op bedrijven die vallen onder de Wet milieubeheer en die een jaarlijks elektriciteitsverbruik hebben van minimaal 50.000 kWh of minimaal 25.000 m³ gas gebruiken. De voorbereidingen voor het project zijn in volle gang. In 2016 en 2017 zullen handhavers energieadvies meenemen in de bedrijfsgerichte controles. Het is de bedoeling dat dit in 2018 standaard wordt meegenomen.

Energieadvies in de handhaving	
<i>Productomschrijving</i>	Regionaal project waarbij bedrijven tijdens handhavingsbezoek van ODRU advies krijgen over energiebesparende maatregelen.
<i>Deelproducten</i>	Inzicht/overzicht over mogelijk te nemen energiemaatregelen bij bedrijven.
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Het structureel meenemen van energiebesparing bij toezicht bij bedrijven, hierbij zowel aandacht voor wettelijk te nemen energiemaatregelen, maar ook advies voor aanvullende maatregelen.
<i>Wettelijke grondslag</i>	Wet Milieubeheer
<i>Kosten</i>	In 2016 en 2017, 2-3 uur extra per bezoek van ODRU om ervaring op te doen. In 2016 betaald uit subsidie van VNG/I&M. Na 2017 wordt deze nieuwe werkwijze structureel opgenomen in de reguliere werkzaamheden (hiervoor wordt binnen het uitvoeringsprogramma van ODRU ruimte gevonden).
<i>Doorlooptijd</i>	2016 en 2017
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Is onderdeel van toezicht en handhavingstaak van de ODRU. Rol gemeente is beperkt, behalve weten wat er gebeurt.
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	J. Zwaneveld/F. Kers R. Spoelstra

4.5 Afval

4.5.1 Huishoudelijk afval

In Oudewater wordt het huishoudelijk 56% van het huishoudelijk afval gescheiden aangeleverd. Dit is vergeleken met andere gemeenten een redelijke score. Maar om te voldoen aan de nieuwe richtlijn moet dit percentage verder omhoog naar 75% in 2020. Dit is neergelegd in de Nota "Van afval naar grondstof" die door het Rijk is opgesteld mede in overleg met de VNG. Hiervoor moet er nog het nodige gebeuren. Om dit te realiseren wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Bij de verdere uitbouw van het inzamelen van gescheiden afval worden inwoners en scholen betrokken.

4.6.2 Zwerfafval

Net als in elke gemeente ligt er in Oudewater zwerfafval. Het is heel wisselend hoe dit door inwoners ervaren wordt. In Platform Duurzaam Oudewater komt afval regelmatig ter sprake. Dit is zo'n belangrijk thema binnen het Platform een werkgroep voor is ingesteld. Deze groep denkt mee over de aanpak van zwerfafval en onderneemt ook zelf initiatieven op dit gebied. Oudewater vraagt elk jaar subsidie aan bij Nedvang om het zwerfafval aan te pakken. Dit kan nog tot en met 2022.

Ambitie

- Inwoners, bedrijven en scholen worden betrokken bij het voorkomen en opruimen van zwerfafval, waardoor er een schonere omgeving ontstaat.

Aanpak zwerfafval

Sinds 2013 kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor de extra aanpak van zwerfafval. Dit is een fonds opgericht en beheerd door de verpakkingsmiddelenindustrie en Nederland Schoon en houdt verband met de mogelijke afschaffing van statiegeld op PET-flessen. Oudewater maakt gebruik van deze subsidiemogelijkheid en zal dit voorlopig blijven doen. De subsidie loopt tot en met 2022.

Vanuit de zwerfafvalsubsidie worden bewoners en scholen betrokken bij het terugdringen van zwerfafval. Er zijn verschillende initiatieven van bewoners om zwerfafval op te ruimen die de gemeente graag ondersteunt.

Een deel van het afval wordt veroorzaakt door plastic tassen. Met ingang van 2016 is de gratis uitgifte van plastic tassen verboden. Toch kunnen alternatieven en hergebruik nog gestimuleerd worden door hierin samen op te trekken met de Oudewaterse detailhandel en de scholen.

Aanpak zwerfafval	
<i>Productomschrijving</i>	Aanpak van zwerfafval in Oudewater
<i>Deelproducten</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen lokale initiatieven om zwerfafval op te ruimen. - Scholen betrekken bij zwerfafvalproblematiek. - Aanpak uitgifte plastic tassen door winkeliers.
<i>Beoogd resultaat/ eindproduct</i>	Minder zwerfafval in Oudewater
<i>Wettelijke grondslag</i>	
<i>Kosten</i>	Jaarlijkse 85 uur vanuit NEDVANG-subsidie
<i>Doorlooptijd</i>	3 jaar
<i>Afstemming gemeente / rol gemeente</i>	Deze tijd wordt gebruikt om initiatieven gericht op verminderen van zwerfafval binnen de samenleving te ondersteunen en communicatie.
<i>Ambtelijk opdrachtgever Beleidsadviseur</i>	R. van Hattem E.Overgaag

6. Overzicht kosten

Uit onderstaand overzicht blijkt welke inzet jaarlijks beschikbaar is in 2016, 2017 en 2018 voor de uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma 2016-2018. Het is een "levend" programma: jaarlijks, en waar nodig ook tussentijds, worden prioriteiten gesteld binnen het beschikbare financiële kader en ambtelijke capaciteit.

Met de inzet van specialisten van de ODRU voor de verschillende onderdelen (uitvoering duurzaamheidsprogramma, stimuleren initiatieven vanuit de maatschappij en het project zwerfafval) is jaarlijks in totaal 289 uur gemoeid. Op basis van het uurtarief 2016 (€ 83,50) is dit een bedrag van € 29.132. Daarnaast gaat het jaarlijks om een werkbudget van € 5.000 voor het Platform Duurzaam Oudewater.

De dekking is gevonden in reguliere gemeentelijke budgetten; zie onderstaand overzicht. Uit dit overzicht blijkt ook dat de dekking voor de 85 uur zwerfafvalproject uit een gemeentelijk budget komt. Met ingang van 2017 worden deze kosten gedekt uit de NEDVANG-subsidie. De reguliere ambtelijke uren voor duurzaamheid zijn niet meegenomen in het overzicht omdat deze ten laste komen van de gemeentelijke organisatie.

Daarnaast is er een aantal projecten in dit duurzaamheidsprogramma opgenomen waarvoor de benodigde capaciteit en budgetten in een apart voorstel wordt uitgewerkt. Het gaat hierbij om "Energiezuinige gemeentelijke gebouwen", "Duurzame openbare verlichting" en "Verhogen scheidingspercentage afval".

Overzicht jaarlijkse inzet ODRU voor de periode 2016-2018

Omschrijving	Inzet ODRU	Bedrag*	Dekking
Duurzaamheidsprogramma			
- Opzet, uitvoering en monitoring duurzaamheidsprogramma	114 uur	€ 9.519	Contracturen UVP ODRU Dekking: 67230101/34042
- Vraagbaakfunctie			
- Ondersteuning en advisering college			
Initiatieven vanuit maatschappij			
- Overleggen (expertinzet)	40 uur	€ 3.340	Projecturen UVP ODRU Dekking: 67230101/34016
- Ondersteuning activiteiten	50 uur	€ 4.175	Contracturen UVP ODRU Dekking: 67230101/34042
- Werkbudget		€ 5.000 **	Dekking: 67230101/34016
Aanpak zwerfafval	85 uur	€ 7.098	Projecturen UVP ODRU Dekking 2016: 67230101/34016 Dekking vanaf 2017: NEDVANG-subsidie
Totaal	289 uur	€ 29.132	

*bedrag obv uurtarief ODRU 2016

** Exclusief evt. communicatiemiddelen Fair Trade Oudewater